

وقتی از دهه هشتادی ها حرف می زنیم از چه حرف می زنیم؟! / از قرار آب بازی تا خودکشی برای دیده شدن!

از جای دیگر نیامده اند، غریبه نیستند، همین جا در همین محله ها، همین کوچه ها، زیر سقف همین خانه ها زندگی می کنند اما عجیب و غریب به نظر می رسند، انگار که خودی نباشند...

از جای دیگر نیامده اند، غریبه نیستند، همین جا در همین محله ها، همین کوچه ها، زیر سقف همین خانه ها زندگی می کنند اما عجیب و غریب به نظر می رسند، انگار که خودی نباشند، یک نفر از یک زبان دیگر، فرهنگ دیگر، تفریحاتشان متفاوت است، لباس پوشیدنشان، ادبیات و طرز صحبت کردن شان؛ به شناسنامه شان که رجوع کنیم، آنها متولد دهه هشتاد هستند؛ دخترها و پسرهایی که امروز به مرز نوجوانی رسیده اند. تصویر وقتی از دهه هشتادی ها حرف می زنیم از چه حرف می زنیم؟! / از قرار آب بازی تا خودکشی برای دیده شدن!

به گزارش جام جم آنلاین، دهه هشتادی ها نوجوان هایی هستند که هر از چندگاهی با کارهای عجیب و غیرمتعارف در صدر خبرهای روزنامه ها و خبرگزاری ها قرار می گیرند. نوجوان هایی مثل همان دو دختر اصفهانی که قبل از خودکشی از خودشان فیلم سلفی گرفتند، یا همان جماعت دو هزار نفری ای که خرداد ماه امسال در یکی از پاساژهای معروف پایتخت قرار دورهمی گذاشتند.

دهه هشتادی ها قبل از آن هم خودشان را نشان داده بودند، همان هایی که خیابان را برای مراسم تشییع یکی از خواننده های پاپ بند آوردند، یا با یک قرار آب بازی دسته جمعی، خودشان را به یکی از در پارک های تهران رساندند. این اما همه ماجرا نیست، آنها حاکمان مطلق دنیای مجازی هستند، جزء به جزء زندگی شان را در فضای مجازی به اشتراک می گذارند و حضور فعالی در صفحات چهره های مشهور و سلبریتی دارند. نوجوان هایی که حالا برخی رفتارهایشان همانند ماجرای خودکشی آن دو دختر اصفهانی می تواند نگران کننده باشد. با دکتر غفور شیخی جامعه شناس و استاد دانشگاه، به بررسی خصوصیات ویژه این نسل پرداختیم؛ نسلی که تفاوت های زیادی با نسل های قبلی اش دارد.

آقای دکتر وقتی ما از دهه هشتادی ها صحبت می کنیم، دقیقا به چه چیزی اشاره می کنیم؟

دهه هشتادی ها نسل جدیدی هستند که الان به سن نوجوانی رسیده اند یعنی متولدین سالهای 1380 به بعد. دخترها و پسرهایی که الان دقیقا در سن نوجوانی قرار دارند.

چه خصوصیتی بین این گروه سنی مشترک است؟

مهمترین خصوصیت، زندگی آنها در فضای مجازی است، چیزی که به افکار، خصوصیات و نگرش آنها جهت می دهد همین فضا است، یعنی همین اینستاگرام، تلگرام و اینترنت. در بُعدی فراتر آنها مشتری های دائمی فضای رسانه ای هستند، از همین فضای مجازی بعنوان یک رسانه فعال گرفته تا ماهواره و شبکه های تلویزیونی آن ور آبی و ...

یعنی معتقدید که این تاثیر پذیری منفی است؟

نه بطور مطلق. اما نمی توان اثرات منفی آن را منکر شد. این نسل، در معرض بارش های رسانه ای قرار دارند و خواسته یا ناخواسته از این موضوع تاثیر می پذیرند.

دلیل این تاثیر پذیری چیست؟

هم اقتضای سن شان است، یعنی بواسطه اینکه تجربه کمتری دارند، خیلی راحت تر اخبار و وقایع مختلف را مثلا در دنیای مجازی باور می کنند، مسئله بعدی هم کم کاری ای است که در فرهنگ خودمان دیده می شود، سست شدن بار ارزشی و فرهنگی خودمان، عرصه را برای یک تازی فرهنگ غربی باز گذاشته و برنامه ریزی فرهنگ غرب هم، تاثیرگذار شدن روی افکار نسل جدید است.

مثلا فرهنگ مصرف گرایی که با فرهنگ بومی و اسلامی و ایرانی ما در تضاد است اما در این نسل بسیار زیاد دیده می

شود؛ ما در بیشتر دهه هشتادی ها یک خصوصیت مشترک را می بینیم و آن هم بحث لاکچری بازی است. نکته اینجاست که آنها این سبک زندگی تجملی را خیلی راحت و عیان در همین دنیای مجازی در معرض دید عموم قرار می دهند .

پس این را هم می توان جزو خصوصیت های این دهه عنوان کرد؟

بله همین طور است، ما در رفتار این نسل یک جور خودنمایی را می بینیم، دهه هشتادی ها خیلی در خفا کارهایشان را انجام نمی دهند، در اصطلاح جامعه شناسی ، گرفتار خودتن نمایی هستند، یعنی با زبان بدنشان حرف می زنند، تلاشی برای پوشیده نگاه داشتن حالات و احساسات شان ندارند، همه آنچه را که دارند همه جا به نمایش می گذارند . مثلاً خصوصی ترین مسائلشان را در اینستاگرام به نمایش می گذارند، اصلاً قضاوت دیگران برایشان مهم نیست. درحالی که برای نسل های قبلی مخصوصاً ، دهه شصت و قبل از آن ، قضاوت دیگران مهم بود، اصلاً بیشتر وقایع زندگی نسل قدیم روی قضاوت دیگران شکل می گرفت.

این سبک زندگی جدیدی که می گوئید مخصوص این نسل است ، چرا بین شان همه گیر می شود؟

به خاطر بحث اعتراض اجتماعی. ارزش های مورد قبول متولدین دهه هشتاد، با ارزش های پدرومادر و مربی ها و افراد دیگر جامعه همخوانی ندارد. آنها یاد گرفته اند که آزادی داشته باشند، اتاق شخصی داشته باشند، به تک تک خواسته هایشان اهمیت بدهند ، وقتی این موارد با الگوبری آنها از نمونه های غیرایرانی و غیراسلامی هم همراه می شود آنها را به جایی می رساند که می خواهند با یک رفتار اجتماعی اعتراضشان را نشان بدهند. در حقیقت این رفتاری که ما از دهه هشتادی ها می بینیم یک نوع اعتراض اجتماعی است، اعتراضی که آنها در قالب مراسم های مختلف ، دورهمی ها ، حتی مد و فشن و همین ماجرای خودکشی اخیر، نشان می دهند. یعنی این رفتارها ، یک جور اعتراض جمعی نسل جدید است به شکاف نسلی ای که این وسط بین آنها و متولیان آموزشی ، خانواده و ...افتاده است.

برای پرکردن این شکاف نسلی باید چه کار کرد؟

باید با زمان پیش رفت، نباید جلوی زمان ایستاد. اولین کار به روز کردن فرهنگ خودی است ، دقت کنید که من اینجا بحث به روز کردن را مطرح می کنم نه تغییر . فرهنگ ما می تواند خوراک مطلوب را برای همین نسل فراهم کند، اما تا زمانی که این خوراک فرهنگی را به آنها ندهیم، نمی توانیم انتظار داشته باشیم آنها پای سفره فرهنگ بیگانه ننشینند. در مرحله بعدی باید بستر را برای ابراز هیجان ها و علائقی که مخصوص این سن است آماده کنیم؛ هیجان مخصوص این سن را نباید سرکوب کنیم، بلکه باید در جهت درست هدایت کنیم.

علائق دهه هشتادی با نسل های قبلی شان متفاوت است؟

بله، تمرکز این نسل روی تفریحات زندگی است، به واقعیت ها کاری ندارند. درحالیکه مثلاً علائق نسلی که دهه شصت بودند ، روی مسائل واقعی زندگی بود، مثلاً اینکه سریعتر ازدواج کنند، تشکیل خانواده بدهند و زندگی داشته باشند. اما توجه دهه هشتاد به مسائل سطحی است. به خاطر همین است که نسل گذشته خیلی نمی تواند به سوال های این نسل جدید جواب بدهد، چون اصلاً درک یکسانی از زندگی و مسائل آن این وسط وجود ندارد.

همین مسئله باعث کمزنگ شدن ارتباط خانواده ها یعنی پدرومادرها با همین بچه های دهه هشتادی هم شده است؟

بله. الان طبق آمارها میانگین مکالمه بین والدین و فرزندان هشت دقیقه است، اگر دست بالا بگیریم و این آمار را 15 دقیقه در نظر بگیریم می بینیم که ارتباطی این وسط شکل نمی گیرد چه برسد به اینکه بخواهند هر دو طرف به یک درک مشترک هم برسند. این درحالی است که سطح توقعات نسل دهه هشتاد هم خیلی بالاتر از دهه های قبلی است.

چرا؟

به خاطر همان مسئله بارش های رسانه ای. اینها مدام درحال مقایسه خودشان با افرادی در شرایط مشابه و همسن و سال خودشان در کشورهای دیگر هستند. درنتیجه انتظار دارند همان امکانات را هم داشته باشند. درحالیکه سطح انتظارات در نسل های قبلی ، واقعاً پایین بود.

دهه هشتادی ها را ما با تصمیم های عجیب و غریبی که می گیرند و گاه در فضای مجازی بواسطه همین تصمیم ها مطرح می شوند می شناسیم، دلیل این اتفاق چیست؟

این مسئله به همان موضوع سطحی نگری ای برمی گردد که گفتم در این نسل وجود دارد . به خاطر همین اینها خیلی وارد عمق مسائل نمی شوند، سریع عصبانی می شوند، سریع می بخشند ، سریع یک مسیر دیگر را انتخاب می کنند و کلا در حال زندگی می کنند و کلا خیلی پایبند اصول و ارزش ها نیستند، حداقل در ظاهر ما این پابندی را نمی بینیم.

یعنی می توان گفت که این نسل یک حالت بحرانی دارد؟

نه ...بحران نیست، ما تنها می توانیم بگوییم که این نسل در حال تغییر است درحال دگردیسی است . اما برای اینکه دچار بحران نشود، باید فرهنگ مان را به روز کنیم و آنها را در مقابل بارش رسانه ای غرب در امان نگه داریم. درحقیقت رفتارهای غیرمتعارف این نسل، می تواند یک زنگ خطر باشد برای اینکه توجه مان به ارتباط برقرار کردن با آنها و وارد شدن به دنیای شان جلب شود. نکته اینجاست که ما نمی توانیم انتظار داشته باشیم نسل ها شبیه هم باشند. نسل دهه هفتاد هم شبیه نسل دهه شصت نبود. دهه هفتادی ها خیلی راحت ازدواج می کنند و راحت تر طلاق می گیرند؛ حتی کیک طلاق می خردند و خوش و خندان از هم جدا می شوند درحالی که این رفتار برای دهه شصتی ها و قبل از آن، اصلا قابل هضم نیست.

مینا مولایی – جام جم آنلاین